

Prognoza oddziaływania na środowisko Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017.

**Zespół projektowy:
Ludwik Gabryś
Paweł Czupryn**

sierpień 2010

Spis treści

1. Wstęp.....	3
1.1. Podstawy prawne opracowania prognozy.	3
1.2. Cel prognozy.....	3
1.3. Zakres prognozy.	4
1.4. Metodologia wykonania prognozy.	5
2. Główne założenia aktualizacji programu ochrony środowiska.....	6
2.1. Cele.	6
2.2. Założenia alternatywne.	8
3. Dokumenty nadrzędne i wytyczone przez nie cele z zakresu z ochrony środowiska.....	8
3.1. Polityka Ekologiczna Państwa.....	8
3.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2015.	9
3.3. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020.	10
3.4. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kieleckiego – aktualizacja na lata 2008–2012 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2013-2018.	11
4. Aktualny stan środowiska.	12
4.1. Zasoby wodne i gospodarka ściekowa.	12
4.2. Ochrona powietrza.	13
4.3. Klimat akustyczny.	15
4.4. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.	16
4.5. Ochrona przyrody.	16
4.6. Gleby i powierzchnia ziemi.....	17
4.7. Gospodarka odpadami.....	18
5. Zaniechanie realizacji POŚ.....	19
6. Oddziaływanie na środowisko realizacji POŚ.	19
7. Zapobieganie i ograniczanie ujemnych oddziaływań na środowisko.....	20
8. Oddziaływania transgraniczne związane z realizacją POŚ.	21
9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.	21
10. Podsumowanie.....	23
11. Bibliografia.....	23

Spis tabel

Tabela 1. Cele krótko- i średniookresowe przyjęte w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017”	6
--	---

1.Wstęp.

Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz. 1227) „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty (...) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, ustalające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (...)” a także w przypadku wprowadzania zmian do przyjętych dokumentów (art. 50).

W celu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017”, organ administracji publicznej – Wójt gminy Sitkówka – Nowiny, na podstawie zapisu art. 51 ust. 1 w/w ustawy, został zobowiązany do sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu.

1.1. Podstawy prawne opracowania prognozy.

Podstawy formalno – prawne opracowania prognozy oddziaływania na środowisko projektu „Aktualizacja Program Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017” stanowią:

- Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz. 1227),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z 2008r. Dz. U. nr 25 poz. 150 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach raz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2001r. nr 2001, poz. 1085).

Zakres opracowania niniejszej prognozy został zaopiniowany zgodnie z art. 58 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz. 1227) przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach.

1.2. Cel prognozy.

Głównym celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektu „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017” nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a względy ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są rozważane na równi z innymi celami i priorytetami. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Należy podkreślić, iż podlegający ocenie dokument „Program Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017”, jest w swym założeniu dokumentem ogólnym, a niniejsza ocena oddziaływania na środowisko może mieć jedynie charakter jakościowy.

1.3. Zakres prognozy.

Szczegółowe wymagania dotyczące zakresu prognozy określa ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz. 1227).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Prognoza przedstawia również:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem

realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.4. Metodologia wykonania prognozy.

Prognoza oddziaływania na środowisko „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017” została sporządzona zgodnie z wymaganym zakresem w myśl art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz 1227).

W opracowaniu wykorzystano także:

- *Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,*
- *Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2007–2015,*
- *Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do roku 2020,*
- *Program ochrony środowiska i plan gospodarki odpadami dla powiatu kieleckiego na lata 2007 – 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012 – 2018,*

W załączniku nr 1 przeprowadzono analizę i ocenę oddziaływania „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017” posługując się tabelą przedstawiającą następujące typy oddziaływania na środowisko:

- bezpośrednie,
- pośrednie,
- wtórne,
- pozytywne,
- negatywne,
- skumulowane,
- krótkoterminowe,
- długoterminowe,
- stałe,
- chwilowe,

na następujące elementy środowiska:

- różnorodność biologiczna,
- NATURA 2000,
- ludzie,
- rośliny,
- zwierzęta,
- powietrze woda,
- powierzchnia ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki.

2. Główne założenia aktualizacji programu ochrony środowiska.

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017” została sporządzona w celu określenia aktualnych warunków, wymagań oraz zadań niezbędnych do realizacji z zakresu ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 17 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z 2008r. Dz. U. nr 25, poz. 150 ze zmianami) organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza gminny program ochrony środowiska, uchwalany przez radę gminy (art. 18 ust. 1).

Program ten sporządzany, podobnie jak polityka ekologiczna państwa co 4 lata i określa cele oraz priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe (art. 14).

2.1. Cele.

Biorąc pod uwagę cele, wynikające z dokumentów wyższego rzędu oraz aktów normatywnych, w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017” wyznaczono następujące cele krótkookresowe i średniookresowe dotyczące ochrony środowiska w gminie :

Tabela 1. Cele krótko- i średniookresowe przyjęte w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka – Nowiny na lata 2010-2017”.

Zakres	Cele	
	Krótkookresowe	Średniookresowe
Gospodarka wodno-ściekowa	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie spływu zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego z pól, Z uwagi na realne zagrożenie powodziowe w rejonie rzeki Bobrzy - podjęcie działań zapobiegawczych i prewencyjnych, Racjonalizacja wykorzystania i ochrona istniejących zasobów wodnych, Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. 	<ul style="list-style-type: none"> Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych, Współpraca przy tworzeniu baz danych dotyczących wód i terenów zalewowych, systemu monitoringu środowiska. Uporządkowanie gospodarki ściekowej w gminie poprzez budowę lub modernizację sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnych, małych zbiorników retencyjnych i stopni wodnych w ramach tzw. „małej retencji”, sieci kanalizacji deszczowych, stacji uzdatniania wody.
Ochrona powietrza	<ul style="list-style-type: none"> Przekształcanie istniejącego systemu ogrzewania w system bardziej przyjazny dla środowiska, w szczególności ograniczenie „niskiej 	<ul style="list-style-type: none"> Współpraca przy tworzeniu baz danych dotyczących powietrza atmosferycznego, systemu monitoringu środowiska, Gazyfikacja,

	<ul style="list-style-type: none"> emisji”, Promowanie wykorzystania alternatywnych źródeł energii, Eliminacja paliw węglowych niskiej jakości, Kontrole emisji przemysłowych i podjęcie działań zmierzających do ich eliminacji. 	<p>wprowadzenie nowych systemów ogrzewania,</p> <ul style="list-style-type: none"> Edukacja ekologiczna i podnoszenie świadomości społecznej w odniesieniu zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza – głównie dotyczących spalania odpadów komunalnych, opakowań i tworzyw sztucznych w prywatnych paleniskach, Poprawa stanu nawierzchni dróg.
Ochrona przed hałasem	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego środowiska 	
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	<ul style="list-style-type: none"> Kontrola potencjalnych źródeł niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego, Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie zagrożenia niesie za sobą emisja pól elektromagnetycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie zagadnienia pól elektromagnetycznych do planów zagospodarowania przestrzennego, Eliminacja emisji niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego ze źródeł zagrażających zdrowiu ludzi i środowisku przyrodniczemu.
Ochrona przyrody	<ul style="list-style-type: none"> Utrzymanie i ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych; Wdrażanie zieleni urządzonej na terenach rekultywowanych; Tworzenie ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych na terenach cennych przyrodniczo i bogatych krajobrazowo. 	
Ochrona powierzchni ziemi i gleby	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa jakości środowiska pod względem ziemi i gleb, w tym zwiększenie atrakcyjności gminy, Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych, Użyźnianie gleby materia organiczną, Rekultywacja terenów zdegradowanych, Kontrole emisji przemysłowych i podjęcie działań zmierzających do ich eliminacji, Podjęcie działań w kierunku zmniejszenia zapylenia powietrza przez przemysł wapienniczy. 	<ul style="list-style-type: none"> Stworzenie map glebowych, Współpraca przy tworzeniu baz danych dotyczących jakości gleb, systemu monitoringu środowiska, Rekultywacja terenów zdegradowanych, Kontrole emisji przemysłowych i podjęcie działań zmierzających do ich eliminacji, Podjęcie działań w kierunku zmniejszenia zapylenia powietrza przez przemysł wapienniczy.
Gospodarka odpadami		
Edukacja ekologiczna	<ul style="list-style-type: none"> Systematyczne zwiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa gmin, Prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, dotyczącej wszystkich elementów i uciążliwości środowiska jest zadaniem nadrzędnym w polityce ekologicznej województwa. Umożliwienie każdemu człowiekowi zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska, Tworzenie nowych wzorców zachowań, kształtowanie postaw, wartości i przekonań jednostek, grup i społeczności, uwzględniających troskę o jakość środowiska. 	

2.2. Założenia alternatywne.

Art. 51.2. pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199 poz. 1227) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W przypadku opracowywania „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017”, już na etapie samego tworzenia dokumentu, samorząd gminny dokonał wyboru spośród wielu możliwych wariantów, tych przedsięwzięć, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy. Kryteriami jakimi się kierowano przy podejmowaniu decyzji były zarówno aspekty ekologiczne jak i ekonomiczne.

3. Dokumenty nadrzędne i wytyczone przez nie cele z zakresu z ochrony środowiska.

3.1. Polityka Ekologiczna Państwa.

Polityka Ekologiczna Państwa obejmuje swoim zakresem lata 2009- 2012 i perspektywę do 2016r. Priorytety Polityki sformułowane zostały w 3 działach z podziałem na stan wyjściowy, cele średniookresowe do 2016 roku oraz kierunki działań w latach 2009- 2012:

W zakresie poprawy jakości środowiska:

- osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez uporządkowanie gospodarki ściekami komunalnymi oraz zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rozproszonych, trafiających do wód wraz ze spływami powierzchniowymi,
- spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza,
- minimalizacja zagrożenia mieszkańców gminy ponadnormatywnym hałasem,
- wprowadzenie kompleksowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

W zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego:

- zachowanie różnorodności biologicznej i ochrona krajobrazu,
- utrzymanie i rozwój terenów zieleni miejskiej.

W zakresie zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii:

- wprowadzanie nowoczesnych technologii w przemyśle i energetyce w celu zmniejszenia wodochłonności, materiałochłonności, energochłonności i odpadowości produkcji oraz redukcji emisji zanieczyszczeń do środowiska,
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

W zakresie zadań systemowych:

- zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do ustaleń zawartych we wszystkich dokumentach strategicznych i przeprowadzenia oceny skutków ekologicznych ich realizacji przed ich zatwierdzeniem,
- upowszechnienie Systemów Zarządzania Środowiskowego,
- zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie,,
- współpraca z sąsiednimi gminami.

3.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2015.

Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju

1. Prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, dotyczącej wszystkich elementów i uciążliwości środowiska jest zadaniem nadrzędnym w polityce ekologicznej województwa.

Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w utworzonych na terenie województwa aglomeracjach powyżej 2000 RLM,
3. Realizacja oczyszczalni ścieków wraz z systemami kanalizacyjnymi w ramach programu osłonowego zbiorników wodnych w województwie,
4. Budowa, rozbudowa i modernizacja zbiorników retencyjnych ujętych w „Programie małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”,
5. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie nie jest możliwe podłączenie do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków,
6. Uporządkowanie gospodarki ściekami opadowymi poprzez budowę, rozbudowę i modernizację kanalizacji deszczowej oraz urządzeń podczyszczających,
7. Odbudowa melioracji podstawowych i szczegółowych w celu przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi,
8. Aktywizacja gmin, które nie wykazują zaangażowania w rozwiązywanie problemów gospodarki wodno-ściekowej na swoim terenie.

Ochrona powietrza atmosferycznego

1. Opracowanie programów ochrony powietrza w strefach: miasta Kielce, starachowickiej i ostrowieckiej,
2. Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza z zakładów energetycznego spalania paliw poprzez modernizację istniejących technologii i wprowadzanie nowych, nowoczesnych urządzeń,
3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, szczególnie zwiększenie pozyskiwania energii z biomasy,
4. Prowadzenie działań energooszczędnych w mieszkalnictwie i budownictwie poprzez podłączanie obiektów do scentralizowanych źródeł ciepła, stosowanie energooszczędnych materiałów budowlanych oraz wykonywanie termomodernizacji, szczególnie w obiektach użyteczności publicznej,
5. Ograniczanie emisji ze środków transportu poprzez modernizację taboru, wykorzystywanie paliwa gazowego w miejsce oleju napędowego i benzyny oraz zwiększanie przepustowości na największych trasach komunikacyjnych,

Gospodarka odpadami

1. Rozwój systemów zorganizowanego zbierania odpadów komunalnych, w tym selektywnej zbiórki,
2. Edukacja ekologiczna mieszkańców,
3. Tworzenie Regionalnych Zakładów Gospodarki odpadami (RZGO),
4. Zamykanie, rekultywacja i dostosowanie składowisk odpadów,
5. Rozbudowa i modernizacja istniejących punktów zbierania odpadów niebezpiecznych (Gminne Punkty Zbierania Odpadów Niebezpiecznych).

Ochrona dziedzictwa przyrodniczego (przyroda, lasy, gleby, zasoby surowców mineralnych)

1. Wdrożenie sieci NATURA 2000 na terenie województwa,
2. Renaturalizacja ekosystemów poprzez opracowywanie i wdrażanie planów ochrony
3. Zwiększenie lesistości,
4. Ochrona gleb o najlepszej przydatności rolniczej,
5. Racjonalne korzystanie z surowców mineralnych.

Oddziaływanie hałasu

1. Dalszy monitoring klimatu akustycznego województwa

Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

1. Monitoring pól elektromagnetycznych,
2. Edukacja ekologiczna nt. rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól.

Poważne awarie

1. Działania zapobiegające powstawaniu poważnych awarii w przedsiębiorstwach oraz w trakcie przewozu materiałów niebezpiecznych,
2. Szybkie usuwanie skutków poważnych awarii.

3.3. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020.

Gospodarka wodno-ściekowa

1. Racjonalizacja wykorzystywania i ochrona zasobów wodnych,
2. Modernizacja i rozbudowa systemu infrastruktury przeciwpowodziowej,
3. Rozwój regionalnego systemu małej retencji wodnej.

Ochrona powierzchni ziemi i gleb

1. Rekultywacja terenów zdegradowanych,
2. Ochrona zasobów kopalin i dziedzictwa ekologicznego,

Gospodarka odpadami

1. Ewidencjonowanie i usuwanie wyrobów azbestowych,

Ochrona przyrody

1. Powiększanie obszarów leśnych poprzez zalesianie,
2. Ochrona różnorodności biologicznej, w szczególności realizacja działań związanych z ustanowieniem obszarów sieci NATURA 2000,
3. Ekologizacja rolnictwa oraz wdrożenie programów rolno-środowiskowych w wyznaczonych strefach priorytetowych,

Edukacja ekologiczna

1. Rozwój proekologicznej infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych i ich otulinach,
2. Monitoring środowiska i budowa systemu informacji środowiskowej,
3. Edukacja ekologiczna,

3.4. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kieleckiego – aktualizacja na lata 2008–2012 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2013-2018.

Gospodarka wodno-ściekowa

1. Osiągnięcie coraz lepszego stanu wód powierzchniowych i podziemnych powiatu
2. Zwiększenie retencji wód powierzchniowych oraz retencji glebowej,
3. Poprawa warunków wodnych na obszarach wymagających specjalnej ochrony,

Ochrona powietrza

1. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa.

Gospodarka odpadami

1. Zwiększenie ilości odpadów poddawanych procesom odzysku,
2. Ograniczenie ilości odpadów deponowanych na składowiskach,

Ochrona przed hałasem

1. Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców powiatu kieleckiego emisją hałasu pochodzącą zwłaszcza od środków transportu,

Ochrona przed promieniowaniem niejonizującym

1. Minimalizacja oddziaływania pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka i środowisko,

Ochrona przed poważnymi awariami

1. Ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi, środowiska i wartości materialnych,

Ochrona przyrody i krajobrazu

1. Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
2. Tworzenie nowych obszarów i obiektów prawnie chronionych,
3. Utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków,
4. Rozwijanie trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej,

Ochrona powierzchni ziemi

1. Przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej,
2. Minimalizacja negatywnego wpływu działalności gospodarczej na środowisko glebowe,
3. Rekultywacja i zagospodarowanie gruntów zdegradowanych,
4. Utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów,

Edukacja ekologiczna

1. Kształtowanie nawyków kultury ekologicznej mieszkańców powiatu kieleckiego, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie,

4. Aktualny stan środowiska.

4.1. Zasoby wodne i gospodarka ściekowa.

Wody powierzchniowe

Gmina Sitkówka – Nowiny leży w obrębie zlewni rzeki Nidy i jej dopływów. W osi północ-południe teren gminy przecina rzeka Bobrza będąca prawobrzeżnym dopływem Czarnej Nidy. Wody Bobrzy są zaliczane do V klasy czystości co oznacza, że charakteryzują się one złym stanem. Ocena stanu wód przeprowadzona przez WIOŚ wykazała przekroczenie więcej niż dwóch elementów fizykochemicznych oraz przekroczenia norm dla dobrego stanu chemicznego. Sytuacja ta jest spowodowana wpływem przemysłu wydobywczego rozwijającego się po obu stronach Bobrzy. Zachodnia część gminy położona jest pomiędzy pasmem Zgórkim a pasmem Bolechowickim. Na tym terenie występuje bogata sieć okresowych strumieni oraz cieków wodnych. We wschodniej części gminy zlokalizowany jest, wpadający do rzeki Bobrzy, niewielki strumień Bobrzczyka oraz zbiorniki powstałe w wyrobiskach poeksploatacyjnych złoża „Trzuskawica”.

Wody podziemne

Większa część terytorium gminy Sitkówka–Nowiny zlokalizowana jest na użytkowych zbiornikach wód podziemnych dewońskiego piętra wodonośnego synkliny gałęzicko-bolechowicko-borkowskiej. Na obszarach niewodonośnych znajduje się jedynie północna część gminy oraz jej południowe obrzeża. Wody dewońskie charakteryzują się dobrą jakością dzięki czemu nadają się one do celów pitnych i przemysłowych bez uzdatniania. Zasoby te są objęte szczególną ochroną, która polega na zapobieganiu powstawania zanieczyszczeń mogących negatywnie wpłynąć na stan jakościowy i ilościowy wód. Na obszarach obejmujących zasoby oraz obszarach zasilania wyklucza się możliwość powstawania obiektów związanych z gospodarką ściekową oraz odpadową z uwagi na możliwość przenikania zanieczyszczeń do gruntu. Zabronione jest także stosowanie środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, które mogłyby negatywnie wpłynąć na zasoby wód.

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Sitkówka – Nowiny jest w pełni zwodociągowana. W latach 1995 – 1999 powstał wodociąg Szewce – Zawada, Bolechowice oraz Trzcianki, natomiast wodociąg w Woli Murowanej został przebudowany. Na terenie gminy znajdują się 24 wywiercone studnie będące źródłem zaopatrzenia w wodę. Głównym miejscem poboru wody jest studnia w Bolechowicach oraz studnia pomocnicza zlokalizowana na terenie Cementowni „Nowiny” Sp. z o.o.

Źródła zanieczyszczeń

Głównym źródłem zanieczyszczeń wód na terenie gminy Sitkówka – Nowiny jest przemysł wydobywczy zlokalizowany po obu stronach rzeki Bobrzy. Dostarcza on duże ilości wód kopalnianych do rzeki, cieków oraz zbiorników wodnych. Wody Bobrzy przekraczają normy zanieczyszczeń. Kolejnym źródłem zanieczyszczenia wód gminy są ścieki komunalne pochodzące z gospodarstw domowych. Zasoby wód podziemnych są objęte ochroną, która polega na zapobieganiu powstawania zanieczyszczeń mogących negatywnie wpłynąć na stan jakościowy i ilościowy wód. Na obszarach obejmujących zasoby oraz obszarach zasilania wyklucza się możliwość powstawania obiektów związanych z gospodarką

ściekową oraz odpadową. Działania te doprowadzają do dobrego stanu wód podziemnych oraz braku przekroczeń odpowiednich norm.

Zagrożeniem dla wód powierzchniowych i podziemnych mogą być także zanieczyszczenia powietrza, które wraz z opadami zagrażają zasobom wodnym.

Gospodarka ściekowa

Gmina Sitkówka – Nowiny jest skanalizowana w 92%. Zbiorniczą sieć kanalizacji sanitarnej posiadają wszystkie sołectwa leżące na jej terenie. Ścieki odprowadzane są do Komunalnej Oczyszczalni Ścieków dla miasta Kielc zlokalizowanej na terenie gminy Sitkówka. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna pracująca w oparciu o jednostopniowy osad czynny z częściowym usuwaniem biogenów. Oczyszczalnia ta przyjmuje także ścieki z Kielc, zachodniej części gminy Masłów a także ścieki dowożone taborem asenizacyjnym z terenów nieskanalizowanych. Ścieki są zrzucane i badane pod względem jakościowym przez automatyczną stację zlewczą. Odbiorcą ścieków jest rzeka Bobrza. Obecnie trwają prace modernizacyjne tej oczyszczalni ścieków. Obejmują one rozbudowę i modernizację obiektów i urządzeń ciągu ściekowego, ciągu przetwarzania osadu, budowę Instalacji Termicznego Unieszkodliwiania Osadów Ściekowych (STUOŚ) oraz dodatkowe prace mające na celu poprawę wydajności oczyszczalni ścieków.

Ochrona przeciwpowodziowa

Obowiązek ochrony przed powodzią i suszą ciąży na organach administracji rządowej i samorządowej. Ochronę przed powodzią i suszą realizują się m.in. poprzez:

- Zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowę oraz rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- Racjonalne retencionowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, sterowanie przepływami wód,
- Funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,
- Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, budowanie oraz utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych, a także kanałów ulgi.

Strefy zagrożenia powodziowego znajdują się wzdłuż przebiegającej przez teren gminy rzeki Bobrza. Strefy te zostały oznaczone w obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sitkówka-Nowiny oraz w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Sitkówka-Nowiny.

4.2. Ochrona powietrza.

Do głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Sitkówka–Nowiny można zaliczyć przemysł, spalanie paliw stałych oraz odpadów a także emisję niezorganizowaną z kopalń. W okresie zimowym wzrasta emisja zanieczyszczeń powietrza produkowanych podczas spalania paliw stałych w kotłowniach i piecach centralnego ogrzewania. Zjawisko to połączone z warunkami niesprzyjającymi rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń jest przyczyną występującego w okresie jesienno-zimowym zagrożenia smogowego.

Na terenie gminy Sitkówka – Nowiny nie funkcjonuje Plan Ograniczenia Niskiej Emisji co ma negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego. Lokalne kotłownie oraz małe przedsiębiorstwa spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych najczęściej nie

posiadają urządzeń oczyszczających i odpylających gazy spalinowe co powoduje przedostanie się całej ilości zanieczyszczeń wprost do atmosfery. Technologie spalania posiadają niską sprawność i efektywność, co w połączeniu z używaniem zasiarczonego węgla jako paliwa, jeszcze bardziej zwiększa zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego.

Gmina Sitkówka – Nowiny, pod względem monitoringu powietrza, znajduje się w strefie powiat kielecki (kod: PL.26.02.p.01). Na jej terenie umiejscowione jest stanowisko pomiarowe, z którego wyniki wykorzystano w ocenach jakości powietrza za rok 2007. Znajduje się ono w Nowinach przy ulicy Przemysłowej. Stanowiskiem pomiarowym zarządza Cementownia w Nowinach ZPW „Trzuskawica”. Mierzonym parametrem jest stężenie pyłu PM10. Badania prowadzone są w sposób ciągły.

Raport „Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2007 – 2008” wykazał, iż na terenie wszystkich stref województwa zachowane zostały wartości kryterialne dla zanieczyszczeń takich jak: benzen, CO, SO₂, CO oraz metale ciężkie i WWA zawarte w pyłe PM10. Wszystkie strefy badane pod kątem powyższych zanieczyszczeń powietrza zostały zaliczone do klasy A. Zaliczanie stref do określonych klas zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami co do działań na rzecz poprawy jakości powietrza, w przypadku nie spełnienia kryteriów, lub jej utrzymania, gdy standardy są spełnione.

Źródła zanieczyszczeń powietrza

Dużym zagrożeniem dla jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy Sitkówka–Nowiny jest przemysł, a mianowicie Cementownia „Nowiny” Sp. z o.o. oraz Zakłady Przemysłu Wapienniczego „Trzuskawica”. Zakłady te emitują rocznie do atmosfery ponad 500 Mg pyłów i gazów, nie wliczając w to ilości wydzielanego dwutlenku węgla. Cementownia „Nowiny” Sp. z o.o. znajduje się na krajowej liście zakładów najbardziej uciążliwych dla środowiska.

Negatywnym oddziaływaniem na środowisko charakteryzuje się także emisja zanieczyszczeń wywołana komunikacją drogową. Towarzyszy ona szlakom komunikacyjnym o dużym natężeniu ruchu. Na terenie gminy Sitkówka – Nowiny znajdują się następujące drogi:

- Droga krajowa, międzynarodowa nr 7 Gdańsk-Warszawa-Kielce-Kraków-Chyżne,
- Droga wojewódzka nr 762 Kielce-Chęciny-Małogoszcz,
- Drogi powiatowe,
- Drogi gminne i wewnętrzne drogi zakładowe,

Zanieczyszczeniami emitowanymi wzdłuż szlaków komunikacyjnych są przede wszystkim tlenki węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły zawierające metale ciężkie oraz pyły powstające przy ścieraniu się nawierzchni dróg, opon oraz elementów samochodowych. Najistotniejsze znaczenie dla jakości środowiska przyrodniczego ma emisja tlenków azotu, metali ciężkich oraz węglowodorów aromatycznych. Na ilość tych zanieczyszczeń, przedostającą się do atmosfery, wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw.

Kolejnym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Sitkówka – Nowiny jest niska emisja z lokalnych kotłowni i pieców węglowych używanych w indywidualnych gospodarstwach domowych. W takich emiterach zazwyczaj nie stosuje się urządzeń ochrony powietrza co powoduje przedostawanie się wszystkich szkodliwych substancji do atmosfery. Emisja z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową związaną z ogrzewaniem gospodarstw. Niebezpieczne jest także często występujące spalanie

odpadów komunalnych w takich piecach. Gmina Sitkówka – Nowiny nie posiada opracowanego Planu Ograniczenia Niskiej Emisji.

Źródłami zanieczyszczeń są także składowiska odpadów komunalnych będące źródłem wielkopowierzchniowej emisji biogazu oraz inne źródła, których nie da się zaliczyć do innych kategorii.

4.3. Klimat akustyczny.

Głównymi czynnikami decydującymi o klimacie akustycznym na terenie gminy Sitkówka–Nowiny jest ruch komunikacyjny oraz działalność przemysłowa.

Hałas spowodowany ruchem komunikacyjnym

Hałas komunikacyjny występuje wokół wszystkich szlaków komunikacyjnych znajdujących się na terenie gminy. Można do nich zaliczyć linie kolejowe oraz drogi. Hałas kolejowy związany jest zarówno z transportem pasażerskim jak i towarowym w kierunku dużych aglomeracji miejskich (Kielce, Kraków, Katowice). Wraz z postępującą elektryfikacją kolei głównym źródłem hałasu komunikacyjnego stał się ruch drogowy. Na terenie gminy Sitkówka – Nowiny znajdują się następujące rodzaje dróg:

- Droga krajowa, międzynarodowa nr 7 Gdańsk-Warszawa-Kielce-Kraków-Chyżne,
- Droga wojewódzka nr 762 Kielce-Chęciny-Małogoszcz,
- Drogi powiatowe,
- Drogi gminne i wewnętrzne drogi zakładowe,

Rozwój motoryzacji spowodował wzrost natężenia ruchu, zwłaszcza na drogach krajowych i wojewódzkich, nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny oraz zwiększenie się czasu trwania szczytu komunikacyjnego. Wszystkie te elementy powodują wzrost uciążliwości hałasu drogowego dla mieszkańców gminy oraz środowiska.

Hałas spowodowany działalnością przemysłową

Hałas ten jest związany z zakładami przemysłowymi i prowadzoną w nich eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością. Dopuszczalna ilość emitowanego hałasu jest zawarta w posiadanych przez podmioty gospodarcze zezwoleniach i określa graniczne poziomy hałasu dla pory dziennej i nocnej. Uciążliwość hałasu przemysłowego zależy głównie od ilości instalacji, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej. Na terenie gminy Sitkówka – Nowiny dominuje przemysł wapienniczy i górniczy. Może być on źródłem hałasu powodowanego pracą głównych instalacji przemysłowych (młyny, wentylatory, transport) czy też robotami związanymi z eksploatacją kamieniołomów (roboty strzałowe). Uciążliwość akustyczną może także powodować infrastruktura usługowa zlokalizowana w obrębie zakładów przemysłowych lecz nie biorąca bezpośredniego udziału w procesach technologicznych.

W gminie Sitkówka – Nowiny do tej pory nie przeprowadzono badań poziomu hałasu. W raporcie „Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2007-2008” nie ma informacji, które wskazywałyby na przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu na terenie Gminy.

4.4. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Sitkówka–Nowiny są: jednotorowe linie kolejowe, linie służące do przekazu energii oraz stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej. Przez teren gminy nie przebiegają linie wysokiego napięcia powyżej 110 kV natomiast obecne są linie 110 kV wyprowadzone ze stacji systemowej „Radkowice” leżącej poza terytorium gminy.

Do linii wysokiego napięcia znajdujących się na terenie gminy należą także linie trakcji kolejowej o charakterze tranzytowym jak i służące do obsługi zakładów przemysłowych:

- Odcinek jednotorowej linii 110 kV relacji Radkowice-Kielce przebiegający w północnozachodniej części gminy, linia o charakterze tranzytowym,
- Dwie równoległe jednotorowe linie 110 kV relacji Radkowice-Cementownia Nowiny do zasilania południowej stacji transformatorowej w Cementowni Nowiny,
- Dwie równoległe jednotorowe linie 110 kV relacji Radkowice-Trzuskawica do zasilania ZPW „Trzuskawica”.

Zaopatrzenie gminy w energię elektryczną odbywa się liniami o napięciu rzędu 15 kV i 30 kV. Zasilanie odbywa się linią magistralną Wolica-Kielce o napięciu 15 kV oraz linią GPZ Niewachłów-Chęciny o napięciu 30 kV. Łączna długość tych linii na terenie gminy Sitkówka–Nowiny wynosi 91,8 km. Oprócz linii napowietrznych SN w gminie prowadzone są także linie kablowe. Występujące na terenie gminy stacje transformatorowe napowietrzne i wewnętrzne są w stanie pokryć ewentualne zwiększenie zapotrzebowania mocy często jedynie poprzez wymianę transformatora na jednostkę o większej mocy. Stacje przekaźnikowe GSM znajdują się na terenie gminy na żelbetowym kominie zlokalizowanym na terenie byłej budowy Fabryki Tlenku Glinu w Nowinach oraz na maszcie zlokalizowanym na terenach przemysłowych przy ul. Składowej w Nowinach (Budopol Delta). W przyszłości planowane jest utworzenie linii energetycznej o napięciu 220 kV wzdłuż drogi krajowej nr 7 w miejscowości Szewce.

Z Raportu pt. „Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2007-2008” sporządzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach wynika, że w latach 2007-2008 nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Sitkówka–Nowiny.

4.5. Ochrona przyrody.

Gmina Sitkówka-Nowiny znajduje się na obszarze Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego, który stanowi dopełnienie Wielkoprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych Województwa Świętokrzyskiego, który tworzą:

- Świętokrzyski Park Narodowy,
- Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych,
- Przedborski Park Krajobrazowy i 8 obszarów Chronionego Krajobrazu.

Teren parku w większości umiejscowiony jest na trzonie paleozoicznym Gór Świętokrzyskich. Na obszarze tym występuje wiele różnorodnych form tektonicznych: synkliny, antykliny, dyslokacje, inwersje rzeźby terenu, formy wietrzenia chemicznego oraz stanowiska flory i fauny kopalnej. Najcenniejsza przyrodniczo i krajobrazowo jest północno-zachodnia część gminy, charakteryzująca się znacznymi wypiętrzeniami terenu w postaci Gór Zagórskich sąsiadujących z Górami Połowickimi. Teren ten posiada charakter leśno-

rolny z dużym udziałem lasów. Stan zdrowotny drzewostanów Parku jest słaby co jest spowodowane wysokim stopniem zapylenia. Większość lasów znajdujących się na jego terenie znajduje się w II strefie zagrożenia przemysłowego. Można tam zauważyć uszkodzenia aparatu asymilacyjnego u części drzew. Mniejsza część lasów objęta jest I strefą zagrożenia w której zanotowano początkowe objawy uszkodzeń aparatu asymilacyjnego.

Gmina Sitkówka-Nowiny jest obszarem o dużej lesistości. Zdecydowana większość lasów na jej terenie to lasy państwowe. Zajmują one aż 1674,3 ha z ogólnej ilości 1820,3 ha a tylko 146 ha nie należy do państwa. Lasy porastają także zbocza Gór Zagórskich oraz Posłowickich gdzie prócz tworzenia siedlisk dla organizmów żywych chronią gleby przed zmywaniem i wyjąłowieniem, stabilizują stoki oraz regulują stosunki wodne. Strukturę lasów w granicach Kielecko-Chęcińskiego Parku Krajobrazowego tworzą żyzne i bardzo żyzne siedliska mieszane oraz ubogie siedliska borowe. Tutejsza roślinność tworzy uboższe zbiorowiska na skałach dewońskich i bujniejsze na pokładach jurajskich, które dają korzystniejsze dla roślin zwierzeliska. Występuje tu ok. 50% wszystkich roślin naczyniowych spotykanych w Polsce m.in. zawilec wielokwiatowy, przylaszczka, wiele gatunków fiołków, sasanka złocistawa, pierwiosnka lekarska, pięciornik wiosenny, lilia złotogłów, podkolan biały, naparstnica zwyczajna, ciemiężnik białykwiatowy, zapłonka brunatna, pluskwica europejska, aster gawędka, powojnik prosty, oman szorstki, groszek wielkoprzylistkowy, wężymord stepowy, goździk siny, bluszcz, krzewinki: irga zwyczajna, irga czarna, wiśnia karłowata, berberys, leszczyna, kilka gatunków róż w tym róża francuska, wiciokrzew, porzeczka alpejska, głóg tarnina, dereń świdwa. Ponadto na terenie parku występują stanowiska rzadkich roślin górskich i kserotermicznych (związanych z ciepłym podłożem skał wapiennych). Świat zwierząt na omawianym terenie jest bardzo bogaty i zróżnicowany. Fauna wykazuje silne związki z szatą roślinną i warunkami mikroklimatycznymi. Fauna leśna związana z siedliskami grądowymi, reprezentowana jest przez: 43% nicieni, 65% krocionogów, 57% zaleszczotków, i 30% gatunków pająków. Na tym terenie stwierdzono 10 gatunków trzmieli, 12 gatunków i rodzajów płazów (m.in. traszka, kumak, ropucha, rzekotka, żaba, grzebiuszka), 6 gatunków i rodzajów gadów (m.in. jaszczurka, padalec, zaskroniec, gniewosz, żmija). W granicach gminy zarejestrowano także stanowiska występowania ptaków zagrożonych wyginięciem, tj. kraski, siweczki rzecznej i jastrząbka. W lasach zarejestrowano nielicznie występujące jelenie, sarny, dziki oraz drobniejszą zwierzynę łowną taką jak lis, zając, bażant czy kuropatwa. Z małych drapieżników można tu wyróżnić kunę i tchórza. Ponadto w jaskiniach położonych na terenie parku, występują liczne i bardzo rzadko spotykane gatunki nietoperzy (nocki: Bechsteina, Brandta, duży, łydkowłosa, Natterera, gacek wielkouch, mopek).

Część gminy Sitkówka-Nowiny nie wchodząca w skład parku krajobrazowego i jego otuliny charakteryzuje się wysokim stopniem degradacji przez przemysł i górnictwo. Negatywnym zjawiskiem jest obecność warstwy pyłu na roślinach w sąsiedztwie zakładów przemysłowych pomimo stosowania w nich urządzeń odpylających.

4.6. Gleby i powierzchnia ziemi.

Pokrywa glebowa występująca na terenie gminy Sitkówka-Nowiny zbudowana jest z utworów plejstoceńskich, starszej epoki czwartorzędu, zalegającej na wapieniach. W niektórych miejscach wapienie te wychodzą na powierzchnię i stają się tworzywem rędzin właściwych oraz brunatnych. Utwory plejstoceńskie są natomiast tworzywem gleb rdzawych oraz brunatnych wylugowanych. Na terenie gminy przeważają gleby orne zaliczane do V i VI klasy bonitacyjnej. Stanowią one 82% całkowitej powierzchni gminy Sitkówka-Nowiny. W przypadku użytków zielonych, 85% jest zaliczanych do klas V i VI. W obrębie wsi Zagrody występują gleby pochodzenia organicznego i są to gleby murszowe.

Z wyników badań prowadzonych przez Stację Chemiczno-Rolniczą w Kielcach wynika, iż na terenie gminy przeważają gleby o odczynie obojętnym i zasadowym (94%). Zasobność gleby w składniki mineralne jest lepsza niż w gminach sąsiednich. Dominujące typy gleb to gleby brunatne i bielcowe, które wytworzone są na podłożu piaszczystym lub wapiennym. Zaliczyć je można do kompleksów, żytnio-tubinowego, żytniego słabego i pastewnego słabego, nadają się do upraw roślin charakteryzujących się małymi wymaganiami glebowymi (ziemniaki, żyto). Tylko miejscami (północna część wsi Zagrody, północna i południowo wschodnia część wsi Kowala oraz w niewielkich areałach w Woli Murowanej) występują kompleksy: żytni dobry, pastewny mocny i pszeniczny wadliwy, stwarzające możliwości uprawy szerokiego asortymentu roślin polowych, w tym pszenicy i większości warzyw. Gleby te zajmują łącznie 33,7 % użytków rolnych.

Degradacja terenów

Degradacja powierzchni ziemi oraz gleb, na terenie gminy Sitkówka-Nowiny, jest spowodowana prowadzoną w regionie działalnością gospodarczą do której należy górnictwo kopalin węglanowych oraz przemysł zajmujący się ich obróbką. Wydobycie kopalin odbywa się w systemie odkrywkowo-węglanowym lub węglanowym, który powoduje silną ingerencję w ukształtowanie terenu oraz zaburzenie stosunków wodnych, wpływających na jakość gleb. Można wyróżnić degradacje o charakterze punktowym (wyrobiska) oraz degradacje wielkopowierzchniowe (emisja przemysłowa pyłów przez zakłady przerabiające skały wapienne, która powoduje zmianę pH gleb).

Ze względu na ograniczenia warunków wydobycia związane z ochroną krajobrazu, wód podziemnych, gleb i lasów wszystkie eksploatowane obecnie złoża oraz złożo Zawada, Szewce - Góra Okraglica, Berberysówka, złożo Sitkówka-Nowiny i Kowala - Sobków należą do złóż bardzo konfliktowych, przy czym złożo Zawada wykreślono z bilansu zasobów, a złożo Szewce nie powinno być eksploatowane w związku ze znaczną uciążliwością dla okolicznych mieszkańców oraz ochroną wód, gleb i krajobrazu.

4.7. Gospodarka odpadami.

Istotnym elementem związanym z ochroną środowiska jest właściwe gospodarowanie odpadami. W związku z tym na terenie gminy Sitkówka-Nowiny realizowany jest Plan gospodarki odpadami. Głównym celem Planu jest gospodarowanie odpadami zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa, przyczyniając się tym samym do rozwoju sieci instalacji i urządzeń do odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów jednocześnie stanowiąc ważny element dla władz gminy przy podejmowaniu strategicznych decyzji. Większość odpadów wytworzonych na terenie gminy Sitkówka-Nowiny należy do odpadów komunalnych, których głównym źródłem są gospodarstwa domowe, obiekty obsługi wsi, gospodarstwa rolne, infrastruktura oraz zakłady przemysłowe i usługowe. W 2009 roku wytworzono ich łącznie 1139,00 Mg. Obecnie do najważniejszych problemów gospodarki odpadami na terenie gminy Sitkówka-Nowiny możemy zaliczyć:

- problemy z lokalizacją odpowiednich pojemników do zbiórki selektywnej odpadów komunalnych;
- składowanie odpadów jako główny proces unieszkodliwiania odpadów;
- niska efektywność selektywnej zbiórki odpadów;
- brak na terenie gminy GPZON;
- niska efektywność zbierania i odbierania odpadów niebezpiecznych wchodzących w skład odpadów komunalnych;

- niewystarczający stopień objęcia mieszkańców systemem odbioru odpadów komunalnych (aktualnie objętych około 90% mieszkańców gminy zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych).

Szczegółowe zapisy odnośnie gospodarki odpadami na terenie gminy Sitkówka-Nowiny znajdują się w „*Planie Gospodarki Odpadami dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017*”.

5. Zaniechanie realizacji POŚ.

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach „*Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017*” mają z założenia na celu poprawę stanu środowiska na terenie gminy i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka. W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu, wzrostem inwestycji przemysłowych i poziomu konsumpcji brak realizacji programu prowadzi do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji zapisów zawartych w „*Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017*”:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków,
- zmniejszanie się zasobów wodnych,
- postępująca degradacja gleb i utrata ich dla rolnictwa,
- utrata różnorodności ekologicznej i cennych przyrodniczo terenów,
- degradacja walorów krajobrazu,
- pogorszenie jakości powietrza,
- pogorszenie klimatu akustycznego,
- zwiększającą się liczbą mieszkańców narażonych na promieniowane elektromagnetyczne,
- wzrost zużycia wody,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców.

W przypadku gdy „*Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017*” nie zostanie wdrożona negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać.

6. Oddziaływanie na środowisko realizacji POŚ.

Do przedsięwzięć, realizowanych na terenie gminy Sitkówka-Nowiny w ramach „*Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017*”, które potencjalnie mogą znacząco oddziaływać na środowisko należy:

1. Z zakresu gospodarki wodno-ściekowej:
 - Budowa wodociągu rozdzielczego PE Ø180mm dla zasilania nieruchomości w Os. Sitkówka wraz z wymianą przyłączy do nr 1 – 16 przy ul Chorzowskiej.
 - Budowa kanalizacji sanitarnej z pompownią PD-4 i przyłączami w miejscowości Sitkówka.

- Budowa kolektora sanitarnego w ulicy Chorzowskiej i przyłączy kanalizacji sanitarnej i deszczowej dla budynków mieszkalnych nr 33 i 38 oraz Szkoły Podstawowej w miejscowości Sitkówka.
2. Z zakresu komunikacji drogowej:
 - Budowa i przebudowa dróg osiedlowych, ciągów pieszo-jezdných, miejsc postojowych oraz elementów małej architektury w mieście Nowiny.
 - Remont drogi Nr 0377T na odcinku drogi Nr 762 do KCMB o długości 1,390 km.
 - Poprawa stanu nawierzchni dróg występujących na terenie gminy Sitkówka-Nowiny.
 3. Z zakresu ochrony powietrza:
 - Gazyfikacja oraz termomodernizacja budynków na terenie gminy.

Szczegółowy opis wpływu na środowisko, a w tym: proponowany obszar ochrony siedliska sieci Natura 2000 „Wzgórza Chęcińskiego-Kieleckie” PLH260041, przyrodę Chęcińskiego-Kieleckiego Parku Krajobrazowego, Chęcińskiego-Kieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, wody powierzchniowe i podziemne GZWP 418 Gałęzice-Bolechowice-Borków, zawiera załącznik nr 1. Lokalizację ww. przedsięwzięć przedstawiono w załączniku nr 2.

Podczas realizacji założeń „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017” należy zwrócić uwagę na zadanie dotyczące zwiększenia lesistości na terenie gminy. Na etapie określenia wielkości oraz lokalizacji zalesień należy pamiętać, iż działania te mogą negatywnie oddziaływać na przyrodę. W celu uniknięcia negatywnych oddziaływań należy tak obrać lokalizację, aby nie prowadzić zalesień na nieużytkach, łąkach, pastwiskach oraz innych obszarach na których występują cenne przyrodniczo siedliska nieleśne.

7. Zapobieganie i ograniczanie ujemnych oddziaływań na środowisko.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017”, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz termomodernizacji budynków. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej, można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie

osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Mając na uwadze zasięg oraz w większości przypadków nieodwracalny charakter przekształceń środowiska podczas realizacji analizowanych inwestycji, zaleca się dokładne rozważanie lokalizacji inwestycji a także zastosowanie przyjaznych dla środowiska oraz wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

8. Oddziaływania transgraniczne związane z realizacją POŚ.

Realizacja ramach „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017” nie tworzy żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne.

9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz. 1227) „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty (...) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, ustalające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (...)” a także w przypadku wprowadzania zmian do przyjętych dokumentów (art. 50).

W celu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017”, organ administracji publicznej – Wójt gminy Sitkówka-Nowina, na podstawie zapisu art. 51 ust. 1 w/w ustawy, został zobowiązany do sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko projektu programu.

Szczegółowe wymagania dotyczące zakresu prognozy określa ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz. 1227).

Zakres opracowania niniejszej prognozy został zaopiniowany zgodnie z art. 58 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz. 1227) przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach.

W prognozie oddziaływania na środowisko „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017” na samym początku podano jej cele, wśród których najważniejsze jest ustalenie, czy zapisy niniejszego projektu nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a względy ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są rozważane na równi z innymi celami i priorytetami. W kolejnych punktach podano również zakres prognozy oraz metodologię wykorzystaną przy jej tworzeniu. Tematem następnego rozdziału były cele wyznaczone przez gminę w „Aktualizacji

Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017” oraz cele dokumentów nadrzędnych w stosunku do niej.

Dużą część niniejszego dokumentu zajmuje krótka charakterystyka obecnego stanu środowiska na terenie gminy. Pierwszym z omówionych elementów środowiska były zasoby wodne oraz gospodarka ściekowa. Gmina Sitkówka – Nowiny leży w obrębie zlewni rzeki Nidy i jej dopływów. Wody Bobrzy są zaliczane do V klasy czystości co oznacza, że charakteryzują się one złym stanem. Większa część terytorium gminy Sitkówka–Nowiny zlokalizowana jest na użytkowych zbiornikach wód podziemnych dewońskiego piętra wodonośnego. Na obszarach niewodonośnych znajduje się jedynie północna część gminy oraz jej południowe obrzeża. Wody dewońskie charakteryzują się dobrą jakością dzięki czemu nadają się one do celów pitnych i przemysłowych bez uzdatniania. Gmina Sitkówka – Nowiny jest skanalizowana w 92%. Zbiorniczą sieć kanalizacji sanitarnej posiadają wszystkie sołectwa leżące na jej terenie. Ścieki odprowadzane są do Komunalnej Oczyszczalni Ścieków dla miasta Kielc zlokalizowanej na terenie gminy Sitkówka. Drugim opisywanym elementem środowiska jest stan powietrza atmosferycznego. Do głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Sitkówka–Nowiny można zaliczyć przemysł, spalanie paliw stałych oraz odpadów a także emisję niezorganizowaną z kopalń. W okresie zimowym wzrasta emisja zanieczyszczeń powietrza produkowanych podczas spalania paliw stałych w kotłowniach i piecach centralnego ogrzewania. Na terenie gminy Sitkówka – Nowiny nie funkcjonuje Plan Ograniczenia Niskiej Emisji co ma negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego. Lokalne kotłownie oraz małe przedsiębiorstwa spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych najczęściej nie posiadają urządzeń oczyszczających i odpylających gazy spalinowe. Negatywnym oddziaływaniem na środowisko charakteryzuje się także emisja zanieczyszczeń wywołana komunikacją drogową. Towarzyszy ona szlakom komunikacyjnym o dużym natężeniu ruchu. Trzecią częścią środowiska scharakteryzowaną w niniejszej prognozie jest klimat akustyczny. Głównymi czynnikami decydującymi o klimacie akustycznym na terenie gminy Sitkówka–Nowiny jest ruch komunikacyjny oraz działalność przemysłowa. Hałas komunikacyjny występuje wokół wszystkich szlaków komunikacyjnych znajdujących się na terenie gminy. Można do nich zaliczyć linie kolejowe oraz drogi. Hałas przemysłowy jest związany z zakładami przemysłowymi i prowadzoną w nich eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z odbywającą się w zakładzie działalnością. Na terenie gminy Sitkówka – Nowiny dominuje przemysł wapienniczy i górniczy. Dużym wpływem na środowisko może charakteryzować się także promieniowanie elektromagnetyczne. Głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Sitkówka–Nowiny są: jednotorowe linie kolejowe, linie służące do przekazu energii oraz stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej. Zaopatrzenie gminy w energię elektryczną odbywa się liniami o napięciu rzędu 15 kV i 30 kV. Łączna długość tych linii na terenie gminy wynosi 91,8 km.

Gmina Sitkówka-Nowiny znajduje się na obszarze Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego, który stanowi dopełnienie Wielkoprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych Województwa Świętokrzyskiego, który tworzą: Świętokrzyski Park Narodowy, Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych, Przedborski Park Krajobrazowy i 8 obszarów Chronionego Krajobrazu. Najcenniejsza przyrodniczo i krajobrazowo jest północno-zachodnia część gminy, charakteryzująca się wypiętrzeniami terenu w postaci Gór Zagórskich sąsiadujących z Górami Posłowickimi. Teren ten posiada charakter leśno-rolny z dużym udziałem lasów. Na obszarze gminy Sitkówka-Nowiny przeważają gleby orne zaliczane do V i VI klasy bonitacyjnej. Stanowią one 82% całkowitej powierzchni gminy Sitkówka-Nowiny. W przypadku użytków zielonych, 85% jest zaliczanych do klas V i VI. W obrębie wsi Zagrody występują gleby pochodzenia organicznego i są to gleby murszowe. Na terenie gminy można zaobserwować degradację powierzchni ziemi i gleb, spowodowaną prowadzoną w regionie działalnością gospodarczą do której należy górnictwo kopalni węglanowych oraz przemysł zajmujący się ich obróbką.

W kolejnych punktach „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017” opisano zmiany w środowisku w przypadku zaniechania w/w planu oraz sposoby ograniczenia negatywnego wpływu realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017”. W dołączonym załączniku przedstawiono natomiast jego wpływ na poszczególne elementy środowiska.

10. Podsumowanie.

Analizując negatywne i pozytywne skutki realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017” (szczegółowo przedstawione w załączniku nr 1), można stwierdzić, iż pomimo chwilowych, negatywnych oddziaływań na środowisko, należy przystąpić do realizacji *Programu*, gdyż planowane inwestycje przyczynią się do:

- poprawy jakości środowiska,
- poprawy zdrowia ludzi,
- spełnienia wymogów określonych w dokumentach wyższego rzędu,
- poprawy komfortu życia mieszkańców Gminy,

Jakości środowiska nie poprawią jedynie inwestycje związane z rozwojem infrastruktury drogowej, są one jednak niezbędne więc należy dążyć do zminimalizowania ich negatywnego wpływu na środowisko przez odpowiedni dobór lokalizacji inwestycji oraz zachowanie odpowiednich środków ostrożności podczas budowy i eksploatacji.

Lokalizację planowanych inwestycji przedstawia załącznik nr 2.

11. Bibliografia.

1. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
2. Program Ochrony Środowiska Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 – 2015
3. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kieleckiego – aktualizacja na lata 2008–2012 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2013-2018.
4. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2010-2017.